

Karkerên hemû
welatan û
gelên bîndest,
yekbîn!

riya azadi

Çileyê Pêşin 1988
Hejmar 123
Aralık 1988
Sayı 123

Organa Komita Merkezi ya Partiya Sosyalist a Kurdistanê Tirkîyê

TKSP Merkez Komitesi Bildirisi

ZINDANDA DİRENENLERE OMUZ VERELİM!

Yurtseverler, demokrat insanlar!
Kürt ve Türk emekçileri!

Türkiye ve Kürdistan'da cezaevleri kaynıyor. İkinin dolayında politik tutuklu açlık grevinde, ölüm orucunda. Diyarbakır, Gaziantep, Malatya, Maraş, Ergani, Erzincan, Eskişehir, Adana, Buca, Haymana, Kayseri, Amasya, Çanakkale, Mudanya, Bayrampaşa, Ankara, Ceyhan ve daha bir dizi cezaevinde direniş sürüyor.

Diyarbakır'da, Eskişehir'de açlık grevi 40. gününe ulaştı. Pekçok cezaevinde 20 günü geçti. Tutuklular ölüm sınırına vardılar.

Tutuklu yakınları, insan haklarına ve yaşamına değer veren insanlar, tutuklularla dayanışma için çeşitli eylemler yapıyorlar. Dışarda açlık grevleri oluyor, analar kendini yakıyor. Hükümete çağrılar yapıyor.

Ama hükümet, tutukluların ve tutuklu yakınlarının, demokratik çevrelerin istem ve çağrılarına tutukluları sürgüne tabi tutarak, hücrelere atarak, tutuklu yakınlarını tutuklayarak, copla, baskıyla, işkenceyle cevap veriyor. Dört duvar arasında hayatlarını ortaya koyarak direnen bu insanlar şunları istiyor:

- ▶ "1 Ağustos Genelgesi" kaldırılın,
- ▶ Tek tip elbise uygulaması kaldırılın,
- ▶ Sevk zinciri takılmasın,
- ▶ Anadil ile konuşma serbest olsun,
- ▶ Keyfi infaz yakmalara son verilsin,
- ▶ Her türlü dayak ve işkenceye son verilsin,
- ▶ Aramalarda talan ve yağma yapılmamasın,
- ▶ Baskı amacıyla sürgünlere son verilsin,
- ▶ Radyo, teyip ve daktilo yasağı kaldırılın,
- ▶ Kitap, dergi-gazete yasağı kaldırılın,
- ▶ Avukatla yüzyüze görüşme olanağı sağlansın,
- ▶ Gülünç derecede az yemek ödeniği arttırılın,
- ▶ Ailelerin getirdiği yiyecekler içeri alsın,

▶ Kantindeki fahiş fiyatlar piyasa düzeyine indirilsin.

Ve buna benzer istemler.. Bunlar, zindandaki insan için de en doğal, en insani istemler değil mi?

Rejimin sözcüleri, Özal hükümetinin Adalet Bakanı, bu insanların "anarşist ve terörist" olduklarını ileri sürüyor ve adeta, "onlar bu baskıları hak etmiştir, bırakın açlıktan ölsünler" demek istiyor.. Bir "adalet" bakanı değil, ancak hakla hukukla hiçbir ilişkisi olmayan bir zorba böyle konuşabilir.

Bu insanlar sömürü ve zulüm rejimine karşı çıktıkları, halklarımız için daha iyi bir yaşam ve özgürlük istedikleri için içerdedirler. Bu zorba rejimin yasalarına göre bile "suçlu" olup olmadıkları —çoğunun davası daha sonuçlanmadığı için— belli değildir. Öyleyken, nasıl olur da onlar peşin olarak suçlu ilan edilebilirler.

Varsayalım ki onlar, bu rejimin yasalarını ihlal etmişlerdir. Peki, yakalanıp dört duvar arasına konmuş insana bütün bunları yapmaya hak-

(Devamı 2. sayfada)

BM İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRİSİ 40. YILA ULAŞIRKEN..

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ni 10 Aralık 1948'de ilan etmişti. Aradan tam 40 yıl geçti.

Birleşmiş Milletler örgütü, 2. Dünya Savaşı daha tümüyle bitmeden oluşturuldu. Gerek BM örgütü, gerekse İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, iki büyük savaşın, özellikle de ikincisinin korkunç yıkımını yaşamış olan dünyamızda bir umut ışığı idi. Belki de sağduyu artık ağır basacaktı. Faşizmin kana, ateşe boğduğu bir dünyada, onu yenmiş olan güçler, elele verip gerçekten barışçı ve adil bir dünyanın kuruluşunu başlatabilirlerdi..

Ne var ki böyle olmadı. Üçüncü bir dünya savaşı patlak vermedi ama, savaş yangını dünyanın dörtbir yanında sürüp durdu. BM örgütünün merkezi Newyork'tadır ve ABD cumhurbaşkanları onun her kuruluş yıldönümünde özgürlük ve demokrasi üzerine pek yanık nutuklar atmaktadır. Ama Vietnam, Kamboçya, Laos halkları bu Amerika'nın kendilerine karşı yürüttüğü eşi görülmemiş "kirli savaş"a karşı yiğitçe direnerek, ülkelerinin yanıp yıkılması ve milyonlarca can pahasına tutsaklık zincirini kırabildiler. Bu "özgürlük ve demokrasi" şampiyonlarının, "Batı Kulübü" nün öteki üyeleri, İngilizler, Fransızlar, Portekizliler vs de, sömürgeleri elde tutmak için sonuna kadar savaştılar. Bu işleri yaparken İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde yazılı olanlar akıllarına bile gelmedi.

Güçlüler ve haksızlar için bu bildirinin ve BM'nin öteki ilkelerinin bir paçavra kadar bile değeri yoktur.

Bu bildiride insanlar için çok güzel şeyler yazılı. Onların özgür ve haklar bakımından eşit doğdukları, birbirlerine karşı kardeşlik anlayışıyla davranmaları gerektiği söyleniyor. Herkesin ırk, dil, din, siyasal inanç, ulusal ve toplumsal köken bakımından durumu ne olursa olsun, bu bildiride yazılan temel haklardan yararlanacağı söyleniyor. Gerçek durum böyle midir?

Bugün Güney Afrika'da, Filistin'de, Kürdistan'da olup bitenler ne?
(Devamı 2. sayfada)

BM İNSAN HAKLARI...

(Baştarafı 1. sayfada)

Güney Afrika'nın yerli siyah halkını zincire vuran beyaz azınlığın köleci devleti, gösteri yapan Filistinli çocuk ve kadınların kolunu, ayağını kıran, başını parçalayan siyonist İsrail ve Kürdistanı yakıp yıkan, halkımıza karşı kimyasal silahlar bile kullanan terörist Irak, Türkiye ve ötekiler hep bu sayın BM örgütünün üyesi değil mi? BM örgütü, Aparthayd rejimine ve İsrail'e karşı lafın ötesinde ne yapabilmıştır? Bu pek sayın örgüt, Kürdistan sorununu ise daha gündemine bile almış değil. O, Kürt halkına bugüne dek "laf"ta bile sahip çıkmamıştır. Sanki Kürdistan diye bir ülke ve Kürt halkı diye bir halk yok. Sanki tüm o jenosidler, yıkımlar, sürgünler bir gerçek değil..

Böyle bir örgütü kim ciddiye alır? Genel Kurul'da heryıl insan hakları üzerine tekrarlanan nutukları kim ciddiye alır?

Ne yazık ki dünyamızda diplomasi hala bir ikiyüzlülüktür. Politikacılar bencil çıkarları parlak sözlerin perdesiyle gizleme çabasını sürdürüyorlar. Birleşmiş Milletler Andlaşması'na göre "büyük ve küçük tüm uluslar hakları bakımından eşittirler". Ama bu da lafta böyle. Halkımızın kendi kaderini özgürce belirleme hakkı şurda kalsın, kendi ülkemizde ve kendi dilimizle bir gazete, dergi çıkarma, kitap basma hakkımız bile yok. Türkülerimiz bile yasaktır. Ve Türk devletinin başbakanı Özal, tüm dünyanın gözleri önünde bizimle alay eder gibi, "Kürtler sokakta Kürtçe konuşabilirler," diyebiliyor..

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 5. maddesi şöyle diyor: "Hiç kimse işkenceye, zalimane, insanlıkdışı, onur kırıcı cezalara ya da uygulamalara tabi tutulamaz."

Ama pekçok ülkede işkence sürüyor. "Hür Dünyanın Merkezi" ABD'de işkence de gelişkin bir teknolojidir. O, son moda işkence yöntem ve araçlarına gerek duyan müttefiklerini, askeri ve faşist diktatörükleri sürekli olarak besliyor, onlar için uzmanlar eğitiyor. Vietnam'da, Arjantin'de, Şili'de, Türkiye'de ve tüm ötekilerde yapılanlara dünya tanık oldu ve olmaya devam ediyor. Bizim ülkemizde, Türkiye'de ve Türkiye Kürdistanı'nda cezaevleri, karakollar, kızlalar, siyasi polis merkezleri yurttaşlar için bugün de amansız işkence yerleridir. Binlerce kişinin katıldığı ve ölüm sınırına dayanan açlık grevleri bunun birsonucu ve kanıtıdır. Ama rejimin sorumluları, Evren-

ler, Özallar, bu kanlı katiller "uygar ve demokratik" ülkeleri dolaşıp duruyorlar. Reaganlar, Kohllar, Thatcherlar, Mitterandlar bu kanlı elleri, yüzlerinde kocaman bir tebessümle sıkıyorlar. Bizim "yoldaşlar" ise, herkesten önce onlara altın anahtarlar sunuyor..

Bu dünyanın "garip" işleri böyledir.. Mide yürekten güçlüdür! Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde ise çok güzel şeyler yazılı. 40. yıl nedeniyle Genel Kurul'da parlak nutuklar birkez daha yük-

selecek. Böylece belki de dünyamızdaki açların karnı doyacak, işkence çekenlerin acıları hafifleyecek, Güney Afrika'da ırkçıların kurşunu ile can verenlerin, Kürdistan'da zehirli gazlarla binlercesi bir çırpıda toprağa düşen çocukların, kadınların, erkeklerin yaşamları belki de geri gelecek...

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 40. yılı kutlu olsun!

Sizi kutlarız BM'in çok sayın üyeleri, seçkin politikacılar, diplomatlar!

TKSP MK Bildirisi ...

(Baştarafı 1. sayfada)

ları var mı? Bunlar hangi yasalarda yazılı?

İnsana işkence, dayak, hakaret zaten yasalara göre suç değil mi?

Arama adı altında tutuklu ve hükümlülerin eşya ve yiyeceklerini tahrip ve talan etmek nasıl bir uygulamadır?

İnsanları mahkemeye götürüp getirirken zincire vurmak, bu ortaçağ zorbalığı neyin nesidir?

Ya anadiliyle konuşmayı yasaklamak, avukatıyla yüzyüze görüştürmemek, ailelerin getirdiği yiyecekleri içeri almamak, buna karşılık aç bırakmak, kantindeki eşya ve yiyecekleri, dışarının 3-5 katı pahalıya satmak.. Ya gazeteyi, kitabı yasaklamak? Bu içerdeki adama tam bir baskı, işkence ve zorbalık değil midir?

Cezaevinde kişi başına yemek ödeneği 216 lira. Bununla bir simit bile alınmıyor. Bu zaten içerdeki adam için sürekli açlık değil mi?

Görülüyor ki, 12 Eylül rejimi cezaevlerinde zorbalığı bir kural, bir gelenek haline getirmiştir ve Özal hükümeti bunu artırarak sürdürüyor. Bu, yasaları uygulamak değil, onları çiğnemektir. Yapılan işin hakla hukukla bir ilişkisi yok. Hükümetin yaptığı tam bir orman kanunu, tam bir barbarlıktır.

Tutuklu ve hükümlüler, daha önce de kendilerine insanca davranılmasını, işkence ve baskıların son bulması için pekçok kez direndiler. Hatta bir keresinde Özal'ın kendisi cezaevi koşullarını düzeltereğine, onların haklı istemlerini karşılayacağına dair söz verdi. Ama sözünde durmadı, yalan söyledi. 1 Ağustos 1988'de yayınlanan genelge ise yeni ve daha ağır koşullar getirdi.

Bu genelge ile daha önce keyfi olarak yapılanlar kurala bağlanıyor, zorbalık yasallaştırılıyor. Gazete, kitap, radyo, müzik aleti, resim mal-

zemesi yasaklanıyor. Toplu dilekçe vermek yasaklanıyor. Açlık grevi halinde, tutukluların dayanma gücünü arttıran şeker ve tuz gibi maddelerin koğuşlardan toplanmasını ve içeriye verilmemesini öngörüyor. Ve son açlık grevleri sırasında uygulanan budur.

Görülüyor ki Özal hükümeti tümüyle sorumsuz ve vicdansızdır. O tutukluların haklı ve meşru istemlerini karşılamak, açlık grevlerini biran önce sona erdirmek için çaba göstermiyor. Tersine, kılı kıpırdamaksızın bu insanların ölmesini bekliyor. Onlara, en hayasız ve pervasız bir düşmanlıkla karşılık veriyor.

Ülkemizin emekçi, namuslu, aydın insanları!

Yüreğinde insanlık onuru taşıyan herkes!

Bu zorbalık karşısında seyirci kalmayın. Hayatlarını ortaya koyup direnen bu insanlar, emekçi halklarımızı azgınca soyup sömüren bir avuç parazite, onu köleleştirmeye çalışan baskı rejimine karşı haklarımızı ve onurumuzu korumak için savaşıyorlar. Unutmayalım ki onlara vurulan sevk zinciri insana vurulmuştur. O zincir sana-bana vurulmuş sayılır.

Hepimizin hakları ve onuru için hayatlarını ortaya koyan bu yiğit insanlara omuz verelim. Onlara mümkün olan her biçimde dayanışma gösterelim. Faşist rejimi protesto edelim. Bu türden eylemlere katılalım.

Bulduğumuz ülkelerde politik çevreleri, demokratik kuruluşları, basını ülkedeki açlık grevleri ve cezaevlerindeki durumla ilgili olarak aydınlatalım, onların desteğini kazanalım.

Tutuklu ve hükümlülerin haklı istemleri kabul edilsin. Cezaevlerinde işkence ve baskılara, tek tip elbiseye, sevk zincirine son!

1 Ağustos Genelgesi kaldırılınsın. Cezaevlerinde insanca yaşama koşulları sağlansın!

(Devamı 11. Sayfada)

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 40. Yılı'nda:

Türkiye ve Kürdistan'da İnsan Hakları Ayaklar Altında

A. ŞEVKET

10 Aralık 1948 de Birleşmiş Milletler Örgütü (BM) Paris'te yaptığı genel kurul toplantısında İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini (İHEB) oy birliği ile onaylayıp benimsedi. Böylece üye devletler insan hakları alanında yeni ve tarihsel bir ölçü oluşturdu. Benimsenen bu bildiğe, BM Sözleşmesi'nde konu edilen "temel insan hak ve özgürlüklerinin" özgül tanımıdır. Bunlar örneğin yaşam hakkı, kişinin özgürlüğü ve güvencesini, bulunduğu ülkenin yönetiminde görev alma hakkı gibi medeni ve politik hakları; düşünce, vicdan, din, görüşünü serbestçe açıklama özgürlüğünü; çalışma, öğrenim görme ve

bulduğu toplumun kültürel yaşamına katılma hakkı gibi ekonomik, sosyal ve kültürel haklarını içerir.

İHEB, uluslararası kamuoyunun İkinci Dünya Savaşı'nın insanlık değerlerini korkunç şekilde yıkıp heder etmesine, buna neden olan faşizm vahşetine bir yanittir.

Vahşet dolu İkinci Dünya Savaşı deneyimini yaşayan insanlık, uluslararası arenada barışın korunup geliştirilmesinin insan haklarının korunmasıyla kopmaz bağına da daha iyi görmüş oldu. İşte bildiğe asıl olarak bu bilincin bir sonucudur.

İHEB'in ilkeleri birçok ülkenin anayasasının iskeletini oluşturuyor.

10 Aralık aynı zamanda, tüm dünyada İnsan Hakla-

rı Günü olarak anılır. Bunun için BM örgütü, uluslararası kuruluşlar, hükümetler geçtiğimiz yıldan 10 Aralık 1988'e kadar yaptıkları çalışma ve etkinliklerle bildirgenin ilan edilmesinin 40. yıl dönümünü kutlayıp onun ilkelerini bilince çıkarmaya çalıştılar.

40 yıllık dönem içinde BM Örgütü insan haklarının güvence altına alınması, bu alanda ileri adım atılması ve ilkelerinin uygulanması için İHEB ışığında 22 uluslararası sözleşmeyi veya belgeyi onaylayıp üye devletlerin imzasına açtı, yürürlüğe koydu. Sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilip getirilmediğini, insan haklarının çiğnenip çiğnenmediğini denetlemek üzere BM nezdinde oluşturulan organlar bu çalışmalarını belirli bir prosedür içinde yürütüyorlar.

Geçtiğimiz yıllarda Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisinin bu alanda bazı önemli çalışmalar yaptığı Riya Azadi'den öğreniyoruz.

BM'lerin kuruluşunun 40. yıldönümünde TKSP Genel Sekreteri Kemal Burkay ile PUK Genel Sekreteri Celal Talabani'nin halkımızın içinde bulunduğu durum ve istemleri içeren başvurusu ile başlayan çalışmaların aralıksız sürdürüldüğü gazete haberlerinden de biliniyor. Yine Riya Azadi bu platformda yapılan çalışmalar sonucu meydana gelen tartışmaları belgeyle çeşitli dönemler aktardı. Ve nihayet Mayıs 1988'de "Türkiye Kürdistanı'nda İnsan Haklarının Çiğnenmesi - 4 Nolu Rapor" u çıktı. Bu alandaki çalışmaların sistematik biçimde sürdürülmesi yurtsever insanları sevindiriyor, güven veriyor.

Türkiye ve İHEB

Bildirgenin imzalanma-

sında bu yana onun ilkelere en çok ters düşen, bu ilkeleri sürekli olarak pervasızca çiğneyen devletlerden biri de Türkiye Cumhuriyeti'dir.

İHEB'nin hangi ilkelerinin TC tarafından çiğnenildiğini okuyucuya aktarmak için bildirgeyi oluşturan önsöz (preamble) ve 30 maddenin tümünü yazmak gerekmez. Türkiye'de olup bitenleri de herkes biliyor. Kürt halkının içinde bulunduğu durum ortada.

Ancak tüm olanlara rağmen insan hakları "koruyucusu" tavrına giren Batılı devletler, Türkiye'nin bu durumunu BM'lerde tartışmaya hiç de girmiyorlar. Oysa İHEB ilkeleri bunu salık veriyor. Onlar örneğin İnsan Hakları Komisyonu oturumlarında hükümetler üstü örgütlerin çağrısına kulak tıkıyorlar. Böylece bu suskunluk ile TC'nin suçlarına ortak olunuyor.

Türkiye Cumhuriyeti'nin İHEB ışığında yapılan 22 uluslararası sözleşmeye ilişkin tavrına kısaca değinerek yazıyı noktalamak istiyorum. BM'nin insan haklarına ilişkin 22 uluslararası sözleşmesinden sadece 10'u Türkiye tarafından benimsenip imzalanmış. Tabii içindeki çekinceler de işin cabası. Örneğin mülteciler sorununa ilişkin sözleşmenin 1. maddesi gibi.. Bunun dışında bu sözleşmeleri imzalayıp da gereğini yerine getirmemek ise Türkiye'nin geleneksel politikasıdır. Örneğin, hertürlü ırk ayrımının ortadan kaldırılmasına ilişkin sözleşmede olduğu gibi..

Geri kalan 11 sözleşmeyi TC imzalamamış bile.. Bunlar arasında "İnsan Hakları Sözleşmesi" ile "Uluslararası Apartheid (ırk ayrımı) Suçunun Cezalandırılıp Yok edilmesi Sözleşmesi" de var.

SEN SÖYLETENE BAK..

Güney Kore'nin eski devlet başkanı, diktatör Çun Du Van ağlayarak halktan özür dilemiş..

Çun, sekiz yıllık devlet başkanlığı döneminde ülkeyi sert bir baskı rejimiyle yönetti. Skandallar, yolsuzluklar birbirini izledi. Sonunda Güney Kore halkının diktatörlüğe karşı direnişi tam bir ayaklanma halini aldı. Bugün de, diktatörün değişmesine rağmen, kitle direnişleri son bulmuş değil.

Eski diktatör Çun, evinde, televizyonla naklen yapılan açıklamasında, "bütün siyasi hatalardan ben sorumluyum. Çok kusurluyum," demiş ve ağlamış. Kendi döneminde meydana gelen skandallar ve haksızlıklardan dolayı vicdan azabı çektiğini söyleyen diktatör, "bütün içtenliğimle özür diliyorum ve halkın kararını bekliyorum," demiş.

Kore halkının çektiikleri bakımından acı, ama bir diktatörün sonu bakımından hoş bir durum.

İnsanın aklına geliyor: Şu bizim diktatörler, Evren-Özal zorbaları ne zaman halktan özür dileyecekler? Bizde de halk o günleri görebilecek mi?

"Elin diktatörü bile bizimkinden farklı, adamda yine de vicdan varmış.." diyeceği geliyor insanın. Ne var ki Güney Kore halkı ayağa kalkmasa, yiğitçe sokakları dolup taşırsa bu olur muydu acaba? Nitekim sözkonusu televizyon açıklaması yapıldığı anda bile Seul sokaklarında binlerce insan gösteri yapıp polisle çatışmakta imiş ve eski diktatörün evi 5 bin kişilik polis gücüyle korunmaktaymış..

Boşuna dememişler: Sen söyleyene değil, söyletene bak!

İNSAN HAKLARI RAPORUMUZ VE BURKAY YOLDAŞ'IN MEKTUBU OLUMLU YANKI UYANDIRDI

Partimiz Dış İlişkiler Bürosu'nun hazırladığı, Türkiye Kürdistanı'nda insan haklarının ihlalini konu edinen, Mayıs 1988 tarihli İngilizce rapor (**IV. Report on the Violations of Human Rights in Turkish-Kurdistan**), bir mektupla birlikte Birleşmiş Milletler Örgütüne ve diğer uluslararası kuruluşlara, devlet ve hükümet başkanlarına, siyasi partilere ve basına

iletildi. Partimizin şimdiye kadar yabancı dillerde hazırlayıp dış kamuoyuna ilettiği pekçok rapordan biri olan son rapor büyük boy olup 25 sayfadan oluşmaktadır. İnsan hakları ihlallerini günlük basına ve periyodik yayınlara yansımış pekçok örnekle anlatan rapor şu ana başlıklardan oluşuyor:

- Düşünce ve ifade özgürlüğü, dil ve kültür üze-

rindeki baskılar;

- Yaşama hakkı ve insanlık onuru;
- Askeri operasyonlar;
- İşkence;
- Zorla yer değiştirme ve Sürgün;
- Olağanüstü hal durumu ve "Olağanüstü Hal Bölge Valiliği";
- Kürt halkının gelişme ve bilimden, çağdaş teknolojiden yararlanma hakkı;
- GAP projesi.

Partimizin hazırlayıp geniş biçimde dağıttığı bu rapor da öncekiler gibi, İnsan haklarıyla, Türkiye ve Kürdistan'daki durumla ilgilenen çevrelerde geniş ilgi uyandırdı. Birleşmiş Milletler örgütü adına, Cenevre'deki insan haklarıyla ilgili merkezden verilen cevapta, raporumuzun İnsan Hakları Komisyonu'na ve Irk Ayrımını Önleme

AVUSTRALYA DIŞİŞLERİ ve TİCARET BAKANLIĞI'NIN MEKTUBU

Sayın Burkay,

Irak'ta Kürt halkına yönelik saldırılarla ilgili olarak Başbakan'a yazdığınız ve Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı'na havale edilen 17 Ağustos 1988 tarihli mektubunuz için teşekkür ederim. Senatör Evans kendi adına size cevap vermeme istedi.

Avustralya Hükümeti dünyanın dörtbir yanındaki mültecilerin kötü durumuyla ilgileniyor ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (UNHCR) çalışmalarına aktif katkısını sürdürüyor. O, Mültecilerin karşılaştıkları sorunlara sağlıklı çözümler bulunması için UNHCR'nin gösterdiği çabaları destekliyor.

Avustralya Irak'ta Kürtlere yönelik insan hakları ihlalleri ile ilgilendi ve bununla ilgili olarak bu yılın MART ayında UNHCR'ye başvurdu.

Bildiğiniz gibi, Avustralya hükümeti, gerek uluslararası ikili ilişkilerde, gerekse, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve Cenevre Silahsızlanma Konferansı gibi uluslararası forumlarda kimyasal silahlara karşı sürekli olarak net ve aktif bir tutum takınmıştır. Irak'ın kimyasal silah kullandığına ilişkin son haberler nedeniyle tepkimiz daha az sert olmamıştır.

Senatör Evans 9 Eylül'deki basın açıklamasında hükümetimizin endişelerini dile getirdi ve kimyasal silahların kullanılmasını birkez daha kesin bir dille mahkum etti. Bu açıklamanın bir sureti ekte sunulmuştur. Avustralya, aynı zamanda, sözkonusu kimyasal silah kullanımının BM'ce araştırılması için Genel Sekreter'in girişimini desteklemiştir.

Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı, bu arada, Türk Elçisi'ni çağırarak, Avustralya'nın geçen yıl Birleşmiş Milletlere sunduğu, kimyasal silah kullanımının araştırılması hallerinde tüm devletleri Genel Sekreter'e yardımcı olmaya çağırın önergeyi Türkiye'nin desteklediğini de hatırlatarak, Türk hükümetinin bir BM araştırma grubuna izin vermesini istedi. Aynı zamanda, bu olayı mahkum ettiğimizi Irak hükümetine de çeşitli bi-

çimlerde ilettik.

Bakanlığımız Türk elçisiyle Kürt mültecilerinin kötü durumunu da tartıştı ve Avustralya'nın, Türkiye tarafından mültecilere yapılan insanı yardımı olumlu bulduğunu belirtti.

Ankara'daki Avustralya Elçisi bu konuda Türk Hükümeti ile ve Kürtlere yardım eden uluslararası kuruluşların temsilcileriyle sıkı temas halindedir. Ankara'daki görevlerimiz durumu dikkatle izlemeye devam edecekler.

Saygılarımla.

W.N. Fisher

Ekte gönderilen Avustralya Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı'nın 9 Eylül 1988 tarihli basın açıklamasında ise şöyle deniyor:

"Dışişleri ve Ticaret Bakanı, Senatör Gareth Evans, bugün, Kuzey Irak'taki Kürt kabilelerine karşı kimyasal silah kullanıldığına ilişkin, mültecilerin kendi beyanları da dahil, peşpeşe haberler karşısında şoke olduğunu söyledi. Her ne kadar bölgenin uzaklığı ve kimyasal silahların niteliği nedeniyle kesin kanıt elde etmek güçse de, haberler güvenilir görünüyor ve görmezden gelinemezler.

"Senatör Evans, bu korkunç silahların, hangi koşulda olursa olsun, özellikle de sivil halka karşı kullanılmasını, Avustralya hükümeti ve halkı adına birkez daha açıkça mahkum etti.

"O, Cenevre'deki 40 üyeli Silahsızlanma Konferansı'na çağırıda bulunarak, kimyasal silahları her zaman ve her yer için tümüyle yasaklıyacak evrensel ve makul bir anlaşmaya, mümkün olduğu kadar hızla varmak için, çabalarını iki katına çıkarmasını istedi.

"Başbakan, Mr. Hawke, bu yılın Haziran ayında Newyork'ta açıkladı ki, Avustralya kimyasal silahlara karşı bölgesel bir girişim başlatacağıdır."

ve Azınlıkları Koruma Alt Komisyonu'na iletiildiği belirtiliyor.

Raporumuzun ulaştığı çeşitli kuruluş ve kişilerden mektuplar aldık. Bunlar arasında İsveç Başbakanı Ingvar Carlsson ile Vatikan'ın Birleşmiş Milletlerdeki, gözlemci niteliğinde sürekli temsilciliği de var.

İsveç Başbakanı Carlsson, mektubunda İsveç'in, insan haklarını korumak ve geliştirmek için uluslararası düzeyde etkin çabalar gösterdiğini belirtiyor ve raporumuzun, gereği gibi değerlendirilmek üzere Dışişleri Bakanlığı'na iletiildiğini söylüyor.

Newyork'tan saygın bir hukukçu, **Stanley Faulkner** mektubunda şöyle yazıyor:

"Bu rapor benim için büyük bir sürpriz oldu.

Açık söyleyeyim, Türkiye'de Kürtlerin içinde bulunduğu gayri insani durum konusunda tümüyle bilgisizdim. Dünya Barış Konseyi İnsan Hakları Komisyonu'nun bir üyesi olarak kişisel görüşüm odur ki, sözünü ettiğiniz koşullar ve raporunuzda yer alan ötekileri dünya kamuoyuna en geniş şekilde duyurulmalı.

"Raporunuzda belirtilen bu 'cinayetler' Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin ve uluslararası yasa niteliğindeki öteki temel belgelerin bir ihlalidir."

* * *

Irak-İran arasında bir ateşkes durumunun ortaya çıktığı dönemde, Irak'ın, kendi sınırları içindeki Kürdistan parçasına karşı, kimyasal silahlar da kullanarak daha yoğun bir sal-

dırıya girişmesi üzerine, Kemal Burkey Yoldaş, Birleşmiş Milletler örgütüne uluslararası kuruluşlara, devlet ve hükümet başkanlarına bir mektup göndererek duruma müdahale etmelerini, Kürt ulusal sorununun BM'in gündemine alınması için çaba göstermelerini ve halkımızın haklı mücadelesine destek vermelerini istedi. Bu mektubun Türkçesi Ri-

ya Azadi'nin Ağustos 1988 tarihli 119. sayısında yayınlanmıştır.

Söz konusu mektuba da çeşitli devlet adamlardan ve siyasi partilerden cevaplar geldi. Bu mektuplardan ikisini aşağıda yayınlıyoruz. Biri Avusturya Cumhurbaşkanı **Dr. Kurt Waldheim** adına **Avusturya Dışişleri Bakanlığı'nca**, diğeri ise **Avustralya Dışişleri Bakanlığı'nca** yazılmıştır.

GAP'ın İşçi ve Köylüleri

GAP'la ilgili küçük ama ilginç bir haber: Türkiye Odalar Birliği Ekim ayı sonunda, sözde projeyi tanıtmak ve yatırımlara özendirmek için bölgeye bir gezi düzenledi. Bu geziye katılan yüz dolayındaki iş adamı, Haran'da toprak kapışmak için birbirleriyle yarışa girdiler. Dendiğine göre, verimli toprakların büyük bölümü daha şimdiden paylaşılmış, daha doğrusu yağmalanmış bile..

Bu haber kimi gazetelerde hiç yer almıyor, kiminde ise, dikkati çekmeyecek biçimde, küçük verilmiş..

Elbet, bu ne "sol teröre" ilişkin bir MIT balonudur, ne de tiraj yükseltecek gösterişli baldır-bacaktır; burjuva basını iş adamlarımızın toprak yağması gibi doğal —haber niteliği taşımayan— bir olayı neden manşete çıkarıyor?

Ama bu küçük haber, yıllardır burjuva hükümetlerinin, adeta ağızları sulanarak sözünü ettikleri GAP projesini kimlere yayacağını pek güzel gösteriyor.

Ahmet Arif'in şiirinde olduğu gibi, insanın sorası geliyor: "Lo kimin yurdu?!"

Kürt köylüleri yüzlerce yıldır bu topraklarda ağalara beylere murrabalık, ırğatlık ederler, sömürgeci

devlete haraç ve vergi verirler. Eken biçen onlardır. Buğdayı yetiştiren, eti, peyniri üreten onlardır. Ama topraklar başkasındır; onlar toprağa hasretirler.

Yıllardır sözü edilen ve bir yılan hikayesine dönüşen toprak reformu her keresinde kof çıktı. Ağalar her keresinde köylülerden güçlü çıktılar ve sömürgeci rejim her keresinde onları aldattı. Kürt köylüsüne düşman olan bu rejimden başkası beklenemezdi.

Son olarak palyaço Özal'ın sözde yapacağı toprak reformu için Kürt köylülerinin önüne koyduğu koşullar ise mührü süleymanı elde etmekten daha zor. Özal hükümeti, çoğu okuma yazma ve Türkçe bilmeyen bu köylüler için "Türk kültürüne ve devlete bağlılık", "ilkokulu bitirmiş olma" ve benzer türden bir dizi şartlar arıyor. Öyle ki Urfa yöresinde reformdan yararlanma umuduyla başvuran onbini aşkın köylüden hiçbirinde aranan koşullara rastlanmadı! Derken reformun lafı bile edilemez oldu.

Gerçekte Özal rejimi reform sözünü salt kamuoyunu aldatmak ve köylüleri oyalamak için ortaya atmıştı. Onun amacı iç ve özellikle dış tekelleri bölgeye çekmek, toprağı on-

(Devamı 11. sayfada)

AVUSTURYA DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI'NIN MEKTUBU

Sayın Burkey,

Irak silahlı kuvvetlerinin Kürtlere yönelik eylemlerine karşı sesini yükseltmesi için, Avusturya Hükümetine şimdiye kadar çeşitli Kürt örgütleri başvurmuş bulunmaktadır. Avusturya, ötedenberi, insani prensiplere değer veren politikası nedeniyle, daha şimdiden, kendi insiyatifıyla bazı girişimlerde bulunmuştur: Viyana'daki Irak elçisi Avusturya Dışişleri Bakanlığı'na resmen çağrılmış ve kendisine, hükümetine iletmek üzere şu mesaj verilmiştir:

"Avusturya, Irak'ın Kürtlerle meskün bölgelerinde meydana gelen olaylarla ve yine, şu anda Irak'ın kuzey kesiminde Türkiye'ye yönelik mülteci akınıyla yakından ilgilenmektedir. Avusturya, daha şimdiden sivil halktan çok sayıda ölü ve yaralıya yol açan bu askeri operasyonlarla ilgili olarak sessiz kalmaz. Bu askeri eylemler sırasında kimyasal silah kullanıldığına ilişkin haberler ise endişemizi çok daha artırıyor. Bu nedenle Avusturya, uluslararası hukukun genel insani normlarına —özellikle de azınlıkların korunmasına ilişkin olanlara— uyması için Irak hükümetine çağrıda bulunur."

Buna ek olarak, Viyana'da bulunan Kürt ve Türk örgütleri ve derneklerinden bir heyet, 16 Eylül 1988'de Avusturya Dışişleri Bakanlığın'da kabul edildi. Bu vesileyle, heyet mensupları, Türkiye'deki Kürt mültecilere hümaniter yardımda bulunması için Avusturya hükümetinden talepte bulundular. Onlara, Avusturya'nın bu isteği karşılamak için tüm olanakları değerlendireceği konusunda güvence verildi.

En iyi dileklerle.

Dr. Michael Berisky
Avusturya Federal Dışişleri Bakanlığında
Tam Yetkili Büyükelçi

RİKARDO'NUN "R" Sİ..

Şu Türkiye gerçekten çok ilginç bir ülke!

Zoraki devlet başkanı Evren, kendisine faşist denmesine çok kızıyor. Peki sekiz yıldır yapmak istediği ve yaptığı nedir? Kimbilir, belki de adam iyi niyetli, yaptığı işin faşizm olduğunu bilmiyordur!

Sosyalizmin "S" sine bile tahammül edemiyen, Barış Derneği'ni bile komünist örgüt diye yargılayıp kurucularını hapislerde çürüten, kendilerine işkence eden bu Evren, bir süre önce "Türkiye'de de komünist partisi kurulabilir", demez mi? Şimdi insanlar bunu tartışıyorlar: Evren sözlerinde samimi mi, değil mi? Değişti mi, yoksa eski Evren mi?

Onlar tartışa dursunlar, Evren de niçin, ne zaman ve nasıl bir "komünist partisi" istediğini açıklamayı sürdürüyor. Ona göre, Türkiye AT'a gireceği için buna gerek var. Yani Türkiye işçileri için değil, Batı Avrupa'nın patronları için ona gerek var.. Üstelik "kimin komünist olduğu da daha kolay biliniyor".. Yani zabıta için kolaylık olur.. Hem öyle aceleye de gerek yok: Yavaş yavaş, zamanla.. Sonra öyle ihtilalcı filan değil, yumurta veya domates atan cinsinden! Bu kadarı da olur elbet. İnsan demokrasi hatırına buna katlanır! Ayrıca, bunun için referanduma gidilir, yıllardır antikomünizmle şartlandırılmış halka başvurulur.. Aleyhte propagandanın serbest, lehtekinin yasak olduğu bir halkoylaması..

Peşin parayı görenler gelebilirler!

Ve Kenan Evren, müslüman mahallesinde salyangoz satmak gibi bir işi ülkenin başına sara dursun, bakalım vatandaşların cephesinde vaziyet nedir?.

Tam da aynı günlerde ülkede, 1946'lar, 50'ler benzeri bir "orak çekiç" kompleksi başgöstermez mi.. Hem de Türk Televizyonu'nun gösterdiği bir konserde, ekrandaki "KONSER" in "S" sinde bir orak biçimi ol-

CEMALİ

duğu uyanık bazı yurttaşlar tarafından keşfedildi.. Başta Tercüman Gazetesi olmak üzere "milliyetperver" basını, tüm gücüyle bu menhus olayın üzerine gitti. Ve bunun tartışması daha bitmeden, yurttaşlarımız, hem de dine, devlete ve geleneklere bağlılığın son derece güçlü olduğu bir İç Anadolu ilinde satışa arz edilen "RİKARDO" marka gömleklere komünizm propagandası yapıldığını görüp ilgili makamları derhal durumdan haberdar ettiler. Harekete geçen makamlar ise bu komünist gömlekleri ve onları pazarlayanları derdest ederek memleketi ciddi bir tehlikeden kurtardılar! Komünizm propagandası bu gömleklerin neresinde mi idi? Markasındaydı ve RİKARDO'nun "R" sinde çok ustaca gizlenmişti.. Bu harf orak-çekiçi andırmakta idi..

İnsan bu ülkede hâlâ nasıl olup da orak ve çekiç gibi aletlerin yasaklanmadığına ve orak-çekiç imalatçılarının tutuklanmadığına hayret ediyor! İnsanın, "bu ne vurdumduymazlık!" diye haykıracağı geliyor.. Düşünün, her işçinin evinde bir çekiç, her köylünün evinde birkaç orak var..

Bu komünistlerle başa çıkmak güç, adamlar şimdi de alfabenin harfleriyle oynayıp duruyorlar. İnsan bu harfleri, "S, Ş, C, Ç, R" yi Türkçe alfabeden çıkarsa n olur? Bunlar komünizm propagandasının hammaddesi.. Ama biter mi yarın da T'yi, L'yi kullanıverirler, O'ya, P'ye birşeyler yaparlar. En iyisi okuma-yazmayı tümden kaldırmak! Ne pislik çıkıyorsa bu okur-yazar takımından çıkmıyor mu?

Tabi daha da iyisi, insanın bir beyin taşımamasıdır. Sorunu temelden çözmek istiyorsak, onu ortadan kaldırmak gerek! Beyin olmayınca ne düşünce olur, ne söz; ne harf olur, ne komünizm!

Atla öküz ne kadar zararsızdır! Hiç böyle tehlikeli şeyler yapmazlar. Ama karamsar olmamak lazım; teknik hızla gelişiyor; belki de bir süre sonra robot tümüyle insanın yerini alacak; hem can sıkımayacak, hem de insandan kat kat çok iş yapacak.

Ha gayret patronlar! Dünya size ve robotlara kalsın, şu komünizm canavarının hakkından gelin!..

Değerli okurlar, şaka etmiyoruz. Konser'in "S" ile Ricardo'nun "R" si üzerine yazdıklarımız mizah filan değil; radyolar da söyledi, gazeteler de yazdı.

Ne oluyor? Türkiye'de yeni bir Makkartizm hareketi mi boyveriyor? Ama diyebilirsiniz ki, Makkartizmin Türkiye'de olmadığı dönem

mi var?

Burası ilginç bir ülke değil mi? Bir yandan Evren-Özal gibilerinin ağzından "komünist partisi kurulabilir" sözleri çıkarken, diğer yandan zıندانlarda "komünizm propagandası yapmaktan" onlarca, hatta yüzlerce yıla mahkum (bir gazeteci 760 yıla mahkum) insanlar var ve yeni duruşmalara sevk zinciriyle götürülüp getiriliyorlar. Bir yandan da orak-çekiç avcıları harikalar yaratıyorlar.. Ya bir de gerçekten amblemi orak-çekiçli bir parti kurulsu?

Görülüyor ki, Türkiye'de salt yumurta veya domates atan türünden bir "komünist partisi" kurmak bile kolay olmayacak..

Evren'le Özal'ın işi de zor doğrusu!

İŞKENCECİLERİ DE VURURLAR

Diyarbakır 5 Nolu Cezaevi'nde dört yılını geçiren üniversite öğrencisi F. Welat cezaevine ilişkin ilk izlenimlerinde şöyle diyor: "Bu andan itibaren, kendine özgü yasalarla işleyen bu cehennemde soluk alacağız, her yerde onu göreceğiz; duygu ve düşüncelerimizi o kaplıyacak. Zaman zaman kötü bir düş dünyasında yaşadığımızı sanacağız, algılarımızdan kuşkuya düşeceğiz.

"Bir anda bakışlar koridorun uzayıp giden yönüne dönüyor. Gözleri kan çanağına dönmüş, uykusuzluk ve belki de alkolden göz kapakları buruşmuş, parkalı yüzbaşı Esat geliyor. 5. Nolu'daki toplu katliamın mimarı bu ünlü işkenceci, köpeğiyle birlikte koridorun derinliklerinden, bilmem hangi koğuşturucu kullandığı iyi bilinen Yüzbaşı Esat, yanımıza gelerek cızırtılı sesi ve peltak diliyle kimler olduğumuzu soruyor..." (F. Welat, **Diyarbakır 5 Nolu**, s. 93, Özgür-
lük Yolu yayınları, 1987)

Bu Yüzbaşı Esat, 23 Ekim günü, İstanbul'da Kısıklı Meydanı'nda mavi halk otobüsünün içinde kurşuna dizilerek cezalandırılan "Binbaşı Esat"tır. 12 Eylül faşizmi döneminde, Diyarbakır 5 Nolu Cezaevi'nde yıllarboyu politik tutuklulara uygulanan işkence çarkını yöneten kişidir. Ünlü kurt köpeğinin adı "Co"dur. Bu köpek kimi zaman tutuklulara verilen yemeği, başını karavanaya sokarak herkesten önce tadar.. Tutuklular gördükleri her yerde, "komutanım" diye seslenerek ona da tekmil vermek zorundalar!

"Bazan, daha gardiyanlar görünmeden, "Co" adını taşıyan kurt köpeği geliyor. O görünür görünmez de hücrelerde, "1. Kat ... Hücre ... kişiyle emir ve görüşlerinize hazırdır komutanım!" biçimindeki tekmiller yükseliyor. Kimi arkadaşlar bu köpeğe tekmil vermekten öfkeyle karışık bir zevk duyuyorlar. Böylece köpeği gardiyanlarla eşdeğer kılıyorlar. Köpeği ilk gören ar-

Ünlü İngiliz oyun yazarı Harold Pinter yeni oyununun adını "Dağ Dili" koymuş.

Bu ad size neyi hatırlıyor? Türk sömürgecilerinin Kürt dilini "Dağ Türkçesi" diye adlandırdıklarını herkes bilir.

Peki, "Ova Türkçesi"ni geliştirmek için devlet olanakları bunca seferber edilirken, "Dağ Türkçesi"ni yasaklamak ve onu konuşanlara, okuyup yazmak isteyenlere bunca eza etmek için ne sebep var? Bunu İttihat ve Terakki döneminden bu yana Kürtçeyi yasaklayan, Cumhuriyet döneminde ise Kürt dilini ve kültürünü yoketmek, unutturmak için akla hayale gelmez zorbalıklara başvuran sömürgeci devletin yetkililerine sormalı.

Bir dilin, bir kültürün yasaklanması aklı başında her insan, her uygar kişiye şaşırtıcı gelir. Harold Pinter için de öyle elbet.

Harold Pinter, Amerikalı ünlü oyun yazarı Artur Miller'le birlikte 1983 yılı Mart ayında Türkiye'ye gitmişti. Her iki yazar o gezilerin-

"DAĞ DİLİ" İNGİLİZ TİYATROSUNDA

de Barış Örgütü aleyhine açılan ikinci davayı izlemişler, yazarlarla ve toplumun çeşitli kesimlerinden insanlarla, aynı zamanda hapse girip çıkmış, işkence görmüş çeşitli kişilerle görüştüler. Onların Türkiye'de yaptıkları basın toplantısına sıkıyönetim yayın yasağı koymuş ve Türkiye kamuoyuna yansımaları engellemiştir. Her iki yazar bu toplantıda insanlara sistemli işkence yapıldığını, basın ve düşünce özgürlüğünün olmadığını dile getirmişlerdi. Ancak bu açıklama dış basına genişçe yansımıştır.

Bu iki yazarı şaşırtan, bundan da öte öfkelenen uygulamalardan biri ise Kürt diline konan yasa ve Kürt kültürü üstündeki baskı idi. Gidip duydukları, onları "şoke etti" ve bu kısa piyes çıktı ortaya.

Pinter, BBC Televiziy-

nu'na verdiği mülakatta şöyle demiş:

"Kürtlerin durumundan esinlendim. Ancak bu hikaye dilleri yasaklanan tüm halklar için de geçerlidir. Görüp yaşadıklarım, duyduklarım beni şoke etti. Yazmak zorundaydım, imgeleri cümleye dökmek zorundaydım".

Oyun kısa, yirmi dakikalık. Londra'da Ulusal Tiyatro'da sahneye konuyor. Oyunun yönetmenliğini de bizzat Pinter üstlendi. Oyunda, tutuklu oğlunu görmeye gelen, "Dağ Dili"nden başka dil bilmeyen, ancak bu dili konuşmasına da izin verilmeyen yaşlı kadının dramı anlatılıyor. Yaşlı kadın hiç konuşmuyor ve duygularını jest ve mimiklerle anlatmaya çalışıyor.

Sanat çevreleri bu oyunu, kısa olmasına karşılık çok anlamlı ve etkili olarak niteliyorlar. Harold Pinter,

bundan önce de yine böyle kısa ve "Bir Tek Daha Ver" adlı bir oyun yazmıştı.

Oyunun gelirinin bir bölümü, Uluslararası Yazarlar Birliği'nin Hapisteki Yazarlar Komitesi'ne bırakılıyor.

Görüldüğü gibi, 12 Eylül döneminde Kürt dili ve kültürü üzerindeki baskıları da ağırlaştıran faşist rejim, hem kendi barbarlıklarını, hem de Kürt halkının durumunu uluslararası gündeme taşırdı. Yılmaz Güney'in Yol filminin ardından Harold Pinter'in "Dağ Dili" geldi. Kürt Pen'i ise bu dönemde kuruldu ve uluslararası Pen Klübü'nde yerini aldı. Bir süre önce uluslararası düzeyde yüzlerce seçkin kişi Kürt dili ve kültürüne yapılan baskıları protesto etti. Baskılara tepki ve halkımızla dayanışma, kuşku yok, artarak devam edecektir.

Sömürgeci rejim, içte ve dışta yükselen tepkilere ve halkımızın mücadelesine daha uzun süre karşı koyamayacak ve bu çağ dışı barbarlığı sürdüremeyecektir.

kadaş, "komutan geliyor, komutan!" diye haykırarak sorumlu arkadaşını uyandırıyor. Köpek rastgele dolaşılıyor. İleri geri gidiyor, bazen bir hücrenin önünde bir kaç kez geçiyor ve her geçişinde tek mil tek rarlaniyor. Ardından gardiyan geliyor ona da tek mil veriliyor." (Age. s. 99)

5 Nolu'daki acımasız işkence çarkını yöneten bu canavar, o zamanlar gücünden pek emin olsa gerekti. Arkasına devlet gücünü almıştı. İnsanları dilediği gibi aşağılayabilir, kıyabilirdi. İşkence kurbanlarının çığlıklarından, acılarından zevk alan bir sadistti. Hesap vereceği de, kendisini bu "zevkli görev" kaptırdığı dönemde aklına gelmemiş olsa gerekti.. Ama bu hesabı verdi.. Hesap soran el, onun kurbanlarına yaptığı gibi

ona acı çektirmede, işkence etmedi, kurşunu ense sine sıkarak ona rahatça bir ölüm sundu. Dünyayı bir alçaktan kurtarmakla yetindi.

Olay işkenceciler cephesinde tam bir paniğe, korkuya, öfkeye yol açmıştır. Bu faşist dönemin sorumluları, işkence çarkında görev alanlar, erinden orgeneraline kadar, adeta bir bozgun içindeler. Gözleri kapıların önünde dolaşan "teröristler"i arıyor. Kulakları kırıktır.. Onların soluklarını ense köklerinde duyuyorlar. İş tam bir hallüsinasyona vardı. Bu da onlar için işkence değil mi!. Sözde eski orgeneral Recep Ergun alçağına karşı bir "suikast girişimi"nin ortaya çıkarılması ve kudurganca girişilen zincirleme operasyonlar hep bu korku ve telaşın ürünüdür. İstanbul'da, Adana'da, Antep'te, Di-

yarbakır'da ve ülkenin dörtbir yanında yüzlerce insan göz altına alındı. Aranan kişi bulunmayınca babası, annesi, eşi, 8 yaşındaki çocuğu götürülüyor. Genarellerin Anayasası ve bu faşist düzenin tüm öteki yasaları bile geçersiz. Herşey orman kanununa göre işliyor. İşkence çarkı amansızca çalışıyor.

Peki bu nereye kadar gider?

Belli ki işkenceciler halka düşman. İşkenceci dediğin salt karakoldaki polis, zındandaki gardiyan, işkence çarkındaki maşalar, Yüzbaşı Esat türünden "emir kulları" değil ki. Çarkın başı Evren'den, Özal'dan başlıyor. Bu zalim düzenin sorumluları, egemen güçler, işkencenin de baş sorumluları.

Besbelli bunlar halk düşmanıdır. Bunlar işçiye, köylüye, solcuya, Kürt

yurtseverine, aydına, öğretmene, öğrenciye, sana bana düşmandır.

Peki düşman tüm yaptıklarına karşılık amacına vardı mı, varabilir mi? Halkın direnmesi biter mi? Solculuk, yurtseverlik sona erer mi? Sona ermediği, hiçbir zaman da ermeyeceği ortada. Aksine, sömürü ve zulüm çarkı halkın güçlerini ve öfkelerini büyütüyor. Düşman çıkmaz bir yoldadır. Korkulu düşü asla bitmeyecektir. O, bataklıkta sivrisinek avına çıkan budalayı andırıyor. Bu bataklık kuşku yok onu yutacak.

Bu kavga işkence çarkı, onu doğuran sömürü ve zulüm çarkı, bir tüm olarak yok edilene kadar sürecektir.

Pirsultan'ın deyişiyle:

Yürü bre Hızır Paşa!

Senin de çarkın kırılır,

Güvendiğin padişahın,

O da bir gün devrilir..

SORUNLARA ÇÖZÜM GETİRECEK OLAN YIĞINLARIN MÜCADELESİDİR

Türkiye için için kaynıyor. Huzursuzluk, toplumun hemen her kesimini sarmış durumda. İşçi sınıfının, memurun, esnafın, geniş köylü kitlelerinin ve yediden yetmişe kadar Kürt halkının sömürü ve baskıya karşı tepkisi hergün biraz daha yükselirken, burjuvazi de boş durmuyor, toplumsal patlamalardan duyduğu endişeyi dile getiriyor, onu önlemenin çarelerini arıyor. Hatta burjuvazinin içerisinde işçinin geçim sıkıntısında duydukları "üzüntü ve kaygıyı" kamuoyu önünde dile getirmekten çekinmeyenlere bile rastlanıyor. Bunlardan sırtı en kalınlardan biri olan Sakıp Sabancı "Beni biraz üzen dar gelirlielerin, dengesiz dağılım nedeniyle ezilen kitlenin daha fazla ezilmiş olması. Bu kaygı yaratıyor" diyor.

Elbet Sabancı gibilerinin üzüntüsü ezilenlerin daha da ezilmesi, "dar gelirlinin geçim sıkıntısının artması" değil. Çünkü bu gün ortaya çıkan durum onlar tarafından bilinerek ve istenerek yaratıldı. 24 Ocak kararları onların eseridir. 12 Eylül faşist cuntası, yine bu politikayı uygulamak üzere onlar tarafından işbaşına getirildi. Generaller yönetimi ele geçirir geçirmez işçi sınıfını, öteki emekçi kesimleri ekonomik bunalımın ve terörün sorumlusu olarak ilan ettiler. DİSK bu yüzden sanık sandalyesine oturtuldu. Sendika yöneticileri, işçiler bu nedenle işkenceden geçirilerek ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. Tüm demokratik hak ve özgürlüklerin rafa kaldırılmasının, bir avuç haramzade dışında toplumun ezici çoğunluğunun baskıyla, terörle susturulmak istenmesinin başlıca nedenlerinden biri yine buydu.

Aradan 8 yıl geçti. "Ekonomiyi düze çıkarma" adına yapılanlar tutmadı. Enflasyon 1980'deki düzeyde seyrediyor. Dış borç yükü azalmak şöyle dursun, kat kat arttı. Bütçe açıklarının, iç borçların füze hızıyla yükselmesinin önüne geçilemiyor. Türk lirası, dünyada en hızlı değer yitiren paralardan biridir. İşsizlik günden güne artış gösteriyor. Son sekiz yılda Türkiye'de nüfusa oranla ulusal gelirin miktarı azaldı. 1980 yılında kişi başına düşen ulusal gelir 1450 dolar iken, bugün en iyim-

A. TAŞ

ser tahminle 1250 dolar civarında seyrediyor.

Ne var ki Türkiye'de yaşanmakta olan mutlak yoksullaşmadan her kesin pay aldığı da sanılmamalı. Tersine son 8 yılda bazıları bundan fazlasıyla pay alırlarken, bazıları gelirini sürekli olarak arttırdı.

Bugün, İMF ve Dünya Bankası gibi "24 Ocak Kararları"nın mimarları bile, 1980'den bu yana ücretlilerin gelirlerinde yarı yarıya azalma meydana geldiğini itiraf etmek zorunda kalıyorlar. 1978 yılında, maaş ve ücretlilerin ulusal gelirden aldıkları pay, onun yüzde 35'i idi. Bugün bu oran yüzde 13'e inmiş bulunuyor. Yine tarımla uğraşanlar, 1978 yılında ulusal gelirin yüzde 24'ünü alırlarken, günümüzde paylarına düşen, yüzde 16'dır. Kaldı ki tarımla uğraşanların durumları ele alınırken herhangi bir ayırım yapma yoluna gidilmemiş, büyük toprak sahibiyle yoksul köylü aynı kategori içerisinde değerlendirilmiş. Bu durum göz önüne alındığı taktirde, küçük, hatta orta mülksahibi köylülüğün payının daha da aza indiği gerçeği açığa çıkar. Ücretlilerin ve tarım kesiminin paylarındaki bu azalışa karşın rant, faiz ve karlardan oluşan burjuvazinin payında 2 mislinden fazla artış gözüküyor. Örneğin, bu gelir kalemleri 1978 yılında ulusal gelirden yüzde 34 oranında pay alırlarken, 1980'de bunu yüzde 71'e çıkarılmışlar.

Ancak, Türkiye'de gelir dağılımındaki dengesizlik, bununla da sınırlı değil. Sınıfsal dağılıma ek olarak, bir de ulusal olanı, resmi literatürdeki adıyla "Bölgelerarası dengesizlik" sözkonusudur. Bu yönüyle ele alındığı zaman Kürdistan'daki insanlık dışı uygulamalarla, ulusal gelirden alınan pay arasında ötedenberi var olan ters orantının 1980'den bu yana arttığı görülür. Başka bir deyişle Kürt halkı, baskı ve terörden ne ölçüde fazla pay alıyorsa, ulusal gelirden kendisine düşen miktar da o ölçüde küçüktür.

Daha geçenlerde günlük basına yansıyan şu rakamlar, bunun açık

bir göstergesi niteliğindedir:

Bölgeler Arası Gelişmişlik Farkı

Bölge	Gelir miktarı(\$)	yüzde
Marmara-Ege:	1.597	160.2
Akdeniz	953	95.6
İç Anadolu	769	77.8
Karadeniz	741	74.3
Doğu ve Güneydoğu	420	42.2
Türkiye	998	100.0

Görüldüğü gibi, Kürdistan'a düşen gelir payı Türkiye ortalamasının yarısından da daha aşağıda kalıyor. Bu gerçek yalnızca, gelir paylaşımı bakımından Kürdistan'ın en alt sırada bulunduğunu ortaya koymakla kalmıyor, aynı zamanda öteden beri süregelen "Az gelişmiş Bölgeleri Kalkındırma" edebiyatının kofluğunu da bir kez daha göz önüne seriyor. Üstelik aradaki fark, kapanmak şöyle dursun giderek artıyor. 27 Ekim tarihli Hürriyet gazetesinin haberine göre 1988 Ocak-Haziran döneminde, teşvikli yatırımlardan Kürdistan'a düşen pay sadece yüzde 1'dir.

İşin ilginç yanı, son bir kaç yıldır ki Kürdistan'daki burjuva kuruluşlarının temsilcileri de bu konuda seslerini yükseltmeye başladılar. Aynı tarihli gazetede yer alan şu cümleler dikkat çekicidir:

"Bu arada Erzincan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Muzaffer Çakır Elazığ'da devam eden TOBB toplantısında dün yaptığı konuşmada bölgelerarası gelişmişlik uçurumuna temas ederek, Keban ve Karakaya'ya sahip bölgelerin elektrikten dahi yeterince istifade edemediğini söyledi."

Burjuvazinin Tutumu ve Emekçiler Bakımından Çözüm Yolu

Durum böyleyken Özal İktidarı 1980'den bu yana uygulanan modeli, yani iflas etmiş "24 Ocak Kararları"nın uygulamayı sürdürüyor. Devlet temsilcileri bir yandan İMF'ye hesap verip, yeni direktifler almak üzere Washington yolunu tutarlarken, bir yandan içerde, dozu artırılarak, açlık programının uygulanmasına devam ediliyor. Zamlar (Devamı 11. sayfada)

“GEÇİCİ BARINMA MERKEZLERİ” Mİ, ÖLÜM TUZAKLARI MI? •S. EROL

Gelip sınıra dayanan Irak Kürdistanı'ndaki onbinlerce Kürdü üç gün-üç gece sınırdaki beklettikten sonra, sınırları açmak zorunda kalan sömürgeci Türk yönetimi, kendisi için kolay katlanamayacak yeni bir durumla karşı karşıya geliyordu.. Yıllardır varlığını inkar ettiği, baskı altında tuttuğu Kürt ulusunun bir parçası olan bu insanları “koruyacak”, barınma, yiyecek, giyecek temin edecek ve en önemlisi de kimyasal silahlardan zarar gören bu insanların çok acil olarak tedavi görmelerini sağlayacaktı... Türkiye'nin Kürt halkına yönelik geleneksel politikasını yakından izleyenler, haklı olarak bunların yerine getirilebileceğini kuşkuyla karşıladılar. Gerçekten de, Türkiye gibi insan hak ve özgürlüklerinin en kaba şekilde çiğnendiği bir ülkede, Kürt mültecilere karşı insani görevlerin yerine getirilmesi bir mucize olurdu. Fakat bazı çevreler iyimser olmayı —Türkiye'nin Kürtlere sınırları açmasından hareketle— elden bırakmadılar. Türk yönetiminin uluslararası alanda kendisi hakkında oluşan olumsuz kaniya yeni bir boyut kazandırmamak, Kürtleri tahrik etmekten kaçınmak, Türk kamuoyunun baskısı, AET, “demokrasiye geçiş süreci” gibi nedenlerden dolayı bu insanlara “iyi” davranacağını, en azından barınma, sağlık vb. konularda insani sorumluluklarını yerine getireceğini umuyorlardı. Ama bu mucize gerçekleşmedi...

Sömürgeci ve ırkçı politika, Türk hükümetinin olanaklarını seferber etmesini engellediği gibi, bu insanlara esir muamelesi yapılmaya başlandı. Hükümet, gelenleri “Pêşmergeler”, kaldıkları yerleri ise “Geçici Barınma Merkezleri” olarak adlandırarak işe başladı. Oysa gelenlerin yüzde 90'ının çocuk, yaşlı, kadın, yani sivil ve savunmasız halktan oluştuğu çok iyi biliniyordu. Bunu gazetelerde yayınlanan son rakamlardan da anlamak mümkün: “Halten Türkiye toprakları içinde çeşitli kamplarda ‘geçici’ olarak barındırılan 47 bin küsur Kürdün yaklaşık yarısı çocuk. Aşağı yukarı 24 bin kişi tutan bu kitle, 14 yaşın altında. Geriye kalanların yarısı ise kadın, yani yaklaşık 12 bin kişi. ‘Yetişkin erkek’-

lerin sayısı ise bu durumda 11-12 bin civarında..” (Cumhuriyet, 16.11.1988)

“Pêşmergeler” deyimini kasıtlı olarak kullanılıyor. Bununla, Türkiye'nin, çocuk, yaşlı, kadın ve hastaları değil, silahlı Kürt savaşçıları beslediği imajı yaratılmak isteniyor. Türk yönetiminin “Pêşmergeler” dediği insanların sayısı birkaç yüz, bilemeden birkaç bin kişidir.

“Geçici Barınma Merkezleri”ndeki amaç; Kürtlerin mülteci, kaldıkları yerlerin ise kamp olarak tanınmasını engellemek.. GÜdülen bu politika sonucu, Birleşmiş Milletler mülteciler temsilciliği ve diğer uluslararası yardım kuruluşlarının yardım ve kamplarda inceleme istemleri şu anda tümüyle engellenmiş durumda.. Saddam rejiminin bu cinayetleri kimyasal silahlarla “işlemediği” savı ise, sömürgeci Türk yönetimi tarafından henüz terkedilmiş değil.. Kimyasal silahların izlerini taşıyan hastalar ve ölümlerin cesetleri basından gizleniyor...

Sömürgeci-faşist rejim İran'a gönderebildiği, Irak'a ise teslim ettiği dışında kalan Kürt mültecilerini “Geçici Barınma Merkezleri”nde tutuyor. Buradaki koşullar ve uygulamalarla halkımıza karşı düşmanlığını birkez daha sergiliyor. Hastalar tedavi edilmiyor, yiyecek, giyecek, ilaç ve barınma gereksinimleri karşılanmıyor. Üstelik, kamplarda durumun daha da kötüleşmesi yönünde çabalar da sarfediliyor.

Dondurucu soğuk altında incecik ve içi boş çadırlarda, yine yıllarca önce depremzedeler için yapılmış ama sağlıklı olmadığı için şimdiye kadar kimsenin yerleşmediği 2 odalı “ev”lerde 20-30 kişi kalıyor. Ve açlık, hastalık, bakımsızlık sonucu hergün onlarca ölüm olayına rastlanıyor.

“...Yaklaşık üç aydır geçici kamplarda yaşayan Kürt Pêşmergeler soğuk ve hastalık nedeniyle 200'e yakın çocuk ve yaşlının yaşamını yitirdiğini öne sürdüler...” (Milliyet, 6 Aralık 1988) Bu rakkamın çok kabarıklık olduğu ise bir gerçek. Kamplarda süren bu sefalet ve boş vermişliğin nedeni, Türk hükümetinin “kısıtlı” olan olanaklarından kaynak-

lanmıyor. Hükümet bunu bilerek, planlı-programlı şekilde yapıyor.

Öyle olmasa bu insanları tel örgülerle, asker ve polis kordonuyla kuşatıp yöre halkından gelen yardımlar engellenir miydi? Gönüllü sağlık ekiplerinin kamplarda çalışması yasaklanır mıydı?..

Bu kampları ziyaret eden bütün gözlemciler, hayretlerini dile getirmekten kendilerini alamıyorlar. 27 Ekim - 4 Kasım tarihleri arasında F. Almanya'dan giden milletvekili ve gazetecilerden oluşan 6 kişilik heyetin izlenimleri de bu yönde: “Kampın etrafı tümüyle çevrilmiş. Hem kampın içinde, hem de dışında karakol kurulmuş. İnsanlara yapılan muameleler utanç verici...” (...) “Yakacak odun yok. Onlar ot topluyorlar, onun ateşiyle ısınıyorlar, ya da sıcak bir şey yiyebiliyorlar...” (...) “Yalnız bir çadır vermekle yetinilmiş başka herhangi bir yardım yapılmıyor. Yani uluslararası kamuoyunu aldatmak için içi boş bir çadır verilmiş o kadar...” (D. Komkar, Sayı 112, 10.11.1988.)

Türkiye hakkında uluslararası alanda oluşan olumsuz kani, Kürt mültecileri sorunu ile yeni bir boyut kazandı. Bu ikiyüzlü politika, kamplardaki insanlık dışı koşullara ve uygulamalara son verilmediği müddetçe, Türk hükümetleri barbarlık ünvanından kurtulamayacaklar. Ölümden kurtulan bu insanlara açmak zorunda kaldıkları o kucak da kanlı ve ölüm tuzakları ile doludur..

DÜZELTME

Riya Azadi'nin 122. sayısının Saharov'la ilgili yazıda (13. sayfa, 2. paragrafta) önemli bir maddi hata yapılmıştır. Hatalı cümle şöyledir:

“Sağdan sola doğru değişenler, insanlık yaşamında ileiri değil, geri gidiyorlar.”

Doğrusu ise “soldan sağa doğru değişenler...” olacak.

Tasih sırasında da gözden kaçan bu yanlışla baltayı kendi ayağımıza vurmuşuz.. Düzeltir, okurlardan da özür dileriz.

M. HOZAN

Federal Almanya:

ZIMMERMANN'IN "YABANCILAR YASA TASLAĞI" ORTAÇAĞ MANTIĞINI YANSITTIYOR • BÊKES

Bilindiği gibi F. Almanya'da 1982 yılında CDU/CSU/FDP koalisyon hükümeti kuruldu. Hristiyan Liberal koalisyon, işe bir dizi sosyal ve demokratik hakkı ortadan kaldırmak veya kısmakla başladı. Bu gerici uygulamalardan hiç şüphe en çok etkilenen yabancılar oldu.

Ancak kafayı yabancılarla bozan işçileri bakanı bay Zimmermann ve şürekası işi daha da ileriye götürerek yabancılar aleyhine bir yasa taslağı hazırladı. Yabancıları kendi düzenlerinin mutlak sonucu olan işsizlik ve diğer birdizi sorunun sorumlusu olarak göstermeye çalışan sağcı hükümet ve onun işçileri bakanı, bu yılın 1 Şubat tarihinde kamuoyuna yansıttıkları "yabancılar yasa tasarısı" ile yabancılar karşıtı politikalarını doruk noktasına ulaştırdılar.

Yeni "Yabancılar Yasa Taslağı" Neyi İçeriyor?

Bay Zimmermann'ın "yasa taslağı" şeklen iki yasayı içermektedir: Yabancılar Entegrasyon Yasası, Yabancılar Oturma Yasası. Yasa taslağını bu sayfamızda detaylı işleme olanağı olmadığı için yalnızca onunla getirilmek istenen uygulamaları kısaca irdelemeye çalışacağız.

Sözde "Yabancılar Entegrasyon Yasası", ismi üzerinde, yabancıların uyum sağlanması için hazırlanmış, onların eş ve çocuklarına bazı haklar sağlandığı izlenimi verilmiş. Durum hiçte böyle değil. Yabancılar bu yasa ile zorla asimile edilmek isteniyor, buna hazır olmayanların ise yurt dışı edilmesi öngörülüyor. Zaten sağcı Bonn hükümeti ve onun işçileri bakanı hiç bir zaman entegrasyondan yana olmadılar. Onlar, sık sık yabancıların Almanlar için tehlike oluşturduğunu, Alman toplumunun yabancılaşma eşiğinde olduğunu vurguluyorlar. Bu düşüncüyü savunan bir işçileri bakanından yerli ve yabancıların kaynaşmasını, onların birlikte yaşamalarını sağlayacak adımlar beklemek zaten mümkün değildir.

Bu anlamda bu yasa taslağı olduğundan daha fazla tehlikeler içermektedir. Diğer bir deyişle, bay Zimmermann, "benim istemlerime uyan kalır, uymayan gider" mantığıyla sorunu çözme çalışıyor..

Diğer yandan yasa taslağı tam incelendiğinde, AT ülkeleri dışından gelen

çok az sayıda yabancı, "yabancılar entegrasyon yasası"ndan yararlanmaktadır. Büyük çoğunluk için geçerli olan "Yabancılar Oturma Yasası"dır. Yabancılar Oturma Yasası, bir dizi anti demokratik ve tehlikeli hüküm içeriyor. Örneğin, sınır dışı edilme, politik faaliyetleri kısıma, harçların yükseltilmesi, vb. konular, yabancılar aleyhine getirilmek istenen uygulamalardan sadece bir kaç tanesidir. Kısacası Bay Zimmermann'ın taslağı, yabancıları baskı altına almayı amaçlayan, ırk ayrımını körükleyen bir içeriğe sahiptir.

Zaten taslağın hazırlanma gerekçesine bakıldığında bu gerçek kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Gerekeçede şöyle deniyor: "F. Almanya hükümetinin devletin ana amacı Alman halkının hak ve çıkarlarını korumaktır." Diğer bir bölümde ise, "dil, din, tarih ve kültür birliği etrafında birleşen Alman toplumunun" yabancıların sayısının artmasıyla, ırksal bütünlüğünün bozulacağı şeklinde çağ dışı düşüncelere yer verilmektedir.

Özetle bu yasa taslağının amacı, yabancıların aile birleşimini engellemek, yabancı sayısını azaltmak, zoraki geri dönüşü gerçekleştirmek, yabancıları sistemin var olan krizin sorumlusu gibi göstermek, onları yabancı dairelerinin keyfi tavrına terketmek, ekonomik ve hukuksal durumu daha da zorlaştırmak.

Bunun dışında, sıradan gerekçelerle yabancıların sınır dışı edilmesi bu taslakta yer alıyor ve bu gerekçelerin bazıları şunlardır:

*F. Almanya ve yasalarını horlamak, kötülemek;

*Bir yıldan fazla işsizlik yardımı almak;

*Yeterli büyüklükte ve teşkilatta eve sahip olmamak.

Görüldüğü gibi bir yandan göçmen işçi örgütlerinin politik çalışmalarını büyük ölçüde kısıtlamak, giderek imkansız kılmak istenmektedir. Diğer yandan kapitalist düzenin işsizlik sorununu yabancılar yükleyerek, onlar kapı dışarı edilmek isteniyor. Tüm bunlar "hür dünyanın demokrasi beşiği" Avrupa'nın bir ülkesinde yapılmak isteniyor.

Tutucu Bonn hükümetinin bu planlarına bu ülkenin demokrasi güçleri karşı çıkıyor; onlar, yabancılar bu ülkede sosyal ve hukuksal teminat sağlanması gereğini dile getiriyorlar. Demokratik göçmen örgütleri de İçişleri Bakanı'nın bu ortaçağ zihniyetine karşı sessiz kalmıyor, yerli ve yabancılar eşit haklar

sağlanmasını talep ediyorlar. Senelerden beri bu ülkenin kalkınmasına katkıda bulunan, her türlü sosyal ödentiye ödiyen yabancılar, seçme ve seçilme hakkı da dahil, kendilerine eşit hakların tanınmasını istiyorlar. Ancak bu hakka demokrasi çığırtkanlığı yapan Zimmermann ve benzerlerinin evet demesini zaten kimse beklemiyor. Bu hak, başta yerli-yabancı demokrasi güçlerinin ortak mücadelesiyle elde edilecektir. Bu konuda Zimmermann'ın "Yabancılar Yasa Taslağı"na karşı tek tek gösterilen tepkilerin bir kanalda ve daha etkin bir biçimde yürütülmesi bir görev olarak kendisini dayatıyor. Zira Şubat 1988'de piyasaya bu taslağı sunan Zimmermann, tüm tepkilere rağmen, bugünlerde konuyu yeniden gündeme getirmiş bulunuyor.

Yabancılar eşit haklar tanınmalıdır. Çünkü onlar bu toplumun artık bir parçasıdır. Çoğu onlarca yıldır burada yaşıyor, burada çalışıyor. Yerli halk gibi vergi ve prim ödüyor. İkinci ve üçüncü kuşak burada doğmuş büyümüştür ve çoğu kalcıdır. Demokrasi adına bu toplumda bu insanları farklı muamelelere tabi tutmak yüz kızartıcı bir durumdur. Federal hükümet şimdiye kadarki tutumunu bir yana bırakarak, kendisinin de yer aldığı Avrupa parlamentosunda alınan karar gereği, yabancılar yerel seçim hakkını tanımaya evet demelidir. Demokrasi havarisi geçinmek, sık sık insan haklarından dem vurmak başlıbaşına yetmiyor. Bu doğrultuda pratik adımlar atıldığında ancak söylenenlerin samimiyetine inanılabilir. Demokrasi ve insan hakları bir içeriğe sahiptir. Onu bu özünden boşaltmak, veya demokrasiyi keyfine göre yorumlamak ve uygulamakla demokrasi olmaz.

Sonuç olarak senelerdir bu ülkede emek harcayan ve halen harcamakta olan milyonlarca yabancıyı, ikinci sınıf insan muamelesine tabi tutmak, seçme ve seçilme hakkından mahrum bırakmak yetmiyormuş gibi, onları sosyal ve hukuksal açıdan daha kötü koşullara itecek yasalar yapmaya kalkışmanın, insan hakları ve demokrasi ile bağdaşır yanı yoktur.

Bu gerici ve ırkçı yasa taslağını engellemek için tüm yerli ve yabancı demokrasi güçleri el ele vermeli. Bugün yabancıların karşı karşıya bulunduğu anti demokratik uygulamaların hedefinin yarın Alman emekçileri olmayacağını kimse iddia edemez.

SORUNLARA ÇÖZÜM

(Baştarafı 8. sayfada)

birbirini izliyor. Gerek özel sektör ve gerekse kamu sektörü işverenleri, hiç değilse son bir yıldır enflasyonun alıp götürdüklerini karşılayacak oranda ücret arttırmayı kabullenmiyorlar. Bu da toplu sözleşme görüşmelerini çıkmaza sokuyor, mevcut engellere ve güçlüklerle rağmen grevler birbirini izliyor.

Bu satırların yazıldığı günlerde 13 binden fazla işçinin katıldığı grevler devam ediyordu. Bunlardan SEKA grevi üç ayı aşmıştı. Bu süre içerisinde işletmenin uğradığı kayıp, işçilerin istediği ücret artışının karşılanması halinde, bir yılda ödenecek miktarın iki katını çoktan aşmıştı. Zonguldak Kömür madeninde işçiler grev hazırlığındayken, sendika ile işveren arasında son anda imzalanan toplu sözleşme bunu önledi. Ancak işçiler, imzalanan sözleşmeyi yetersiz görerek tepki gösterdiler. Dikkat çeken noktalardan biri de, Zonguldak kömür madenlerinde grev gündeme geldiği zaman hükümetin, işçileri "gerekirse kömür ithal ederiz" le tehdit etmesiydi. Yani ANAP iktidarı, işçiden esirgediğini, yabancı tekellere ve kömür ithalatçılarına vermekten kaçınmıyor. Tek-sif Sendikası ile Sümerbank, bağımsız Çelik-İş'le Karabük ve İskenderun Demir-Çelik işletmeleri arasında süren görüşmeler de çıkmaza doğru gidiyor. Önümüzdeki dönemde toplu sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesinin daha da yaygınlaşacağı ve büyük grev dalgalarının gündeme gelebileceği, çeşitli çevrelerin üzerinde birleştiği bir konu.

Siyasi iktidarın SEKA grevi örneğinde olduğu gibi büyük işletme zararlarını göze alması veya Türkiye bu ölçüde dövize muhtaç iken ithalata yönelmeyi düşünmesi de kuşkusuz nedensiz değil. Siyasi iktidar ve işveren çevreleri işçiyle ilişkilerinde, toplu sözleşme uyuşmazlıklarının çözümünde sadece sorunun ekonomik yanı üzerinde durmuyorlar. Onlar için belki ondan daha da önemli olan politik yandır. Onlar izledikleri politikada taviz verir duruma düşmemeye "kötü örnekler" yaratmamaya özen gösteriyorlar.

Grev ve toplu sözleşme hakkına getirilen kısıtlamalar, sendikaların elini kolunu bağlayan 12 Eylül yasaları da bu konuda hükümete ve patronlara cesaret veriyor, onlara rahat hareket etme olanağı sağlıyor.

Bütün bunlar geniş yığınları, Kürt halkını kapsayan öteki baskılarla, yaygın devlet terörüyle birleştiğinde, huzursuzluk ve başkaldırı istemi günden güne artıyor. İşçilerde oluşan, öteki ezilen toplum kesimlerinde olsun, sorunlara daha geniş perspektifli, daha politik bakma eğilimi güç kazanıyor. Bu bakımdan tek tek işyerlerini ve işkollarını aşan ortak mücadele talepleri yaygınlaşıyor. İşçilerin talepleri arasında, genel demokratik istemlere, eskiye oranla daha çok yer veriliyor. Sendikalar, bugün düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü daha açık ve yaygın biçimde savunuyorlar. Petkim işçileri sırf ücret artışı veya daha iyi çalışma koşulları için değil, bizzat grev yaşama karşı direnişe geçiyor. Petrol-İş'in aynı amaçlı yemek boykotu çağırısına yüzde yüz katılımı 80 binin üzerinde işçi olumlu yanıt veriyor. Genel grev ise artık her ta-

rafta işçiler arasında yaygın biçimde konuşulan bir eylem türüdür.

Buna karşılık Türk-İş yönetimi, yine zevahiri kurtarma derdine düşmüş gözüküyor. İşçi sınıfının sömürüye ve zulme karşı aktif mücadele etmesinden, onların birlikte hareketinden en az işverenler kadar ürken bu ekip, yakında yeniden "sorunlara bir çözüm bulabilmek amacıyla sayın Özal'ın" kapısını çalarsa şaşmamalı.

Ne var ki işçiler de artık sorunlarının hükümet yetkilileriyle yapılacak görüşmeler yoluyla çözümlenemeyeceğinin bilincindedir. En azından bu bilinç, hergün daha geniş kesimleri kapsıyor. Bu bayat yöntemin burjuvaziye zaman kazandırmaktan başka bir işe yaramadığı apaçık ortada. Sorunlarının çözümü, bizzat yığınların kendi çabalarıyla mümkün olabilir. Ezilen, sömürülen ve baskı görenler için kendi davalarına sahip çıkmak, bu yolda aktif mücadele vermektense başka çıkar yol yok. Egemen çevreler, ancak mecbur edildikleri taktirde bir takım hakların elde edilmesine rıza gösterirler. Bunu sağlamak için de onlarla anladıkları dilden konuşmak gerek.

TKSP MK Bildirisi...

(Baştarafı 2. sayfada)

Cezaevlerindeki politik tutuklular, suçlu değil, toplumumuzun yürekli, onurlu, seçkin bir kesimidir. Onlar, 12 Eylül faşist rejiminin boy hedefidir. Bu zorba rejim onları fizik ve moral olarak yoketmek istiyor. Bu insanlar biran önce serbest bırakılsın.

Politik tutuklulara özgürlük, zindanlar boşalsın!

Kasım 1988

GAP'IN İŞÇİ ...

(Baştarafı 5. sayfada)

lara satmak, ya da kiralamak ve Kürdistan'ın bu yöresini Latin Amerika tipi latifundiyalara dönüştürmektir. Buna uygun olarak topraklar çeşitli şirketler, para babaları tarafından yağmalanıyor. Yarin, barajlar bitip sulama şebekesi tamamlandığı zaman ne bugünün ırgatları toprak sahibi olabilecek, ne de azbuçuk toprağı olan köylüler bunu koruyabilecekler. Onları tümünden ırgatlık ve aynı zamanda göç bekliyor. Bu daha şimdiden başladı bile.

Ya bu barajları, bentle-

ri, su kanallarını inşa etmekte olan insanlarımızın, işçilerin durumu ne? Onlar GAP'tan ne kazanacaklar? Bunca övgüsü yapılan pastadan onlara da pay düşecek mi?

En iyisi, bunu işçilerin kendisinden dinleyelim. Atatürk Barajı'nın Urfa Tüneli inşaatında çalışan işçiler şöyle diyorlar:

"İki aydır ücret alamıyoruz. 'Şimdi paramız yok' denerek 1900 işçiden 600'ünün işine son verildi. Bunların bir bölümü ilerde işe yeniden alınabilir, ama o zaman da kıdem tazminatı hakları yok olacak. Bölgede işsiz sayısı çok olduğu için yerin 180 metre altında çalışmamıza rağmen 120-160 bin lira

arasında ücret alabiliyoruz. Bu sefalet ücreti ile çalışan 35 arkadaşımız inşaat sırasında öldü. Ama hala tazminatları bile ödenmedi."

İşte GAP'ı alınterleri ve kanlarıyla inşa etmekte olanların durumu da bu.

Evet, birşeyler oluyor, yüzmilyarlar bölgeye akıyor, Dicle ve Fırat üzerinde yeni bentler, kanallar oluşuyor. Ama bütün bunlar kimin için? "İnci gerdanlık" kime mutluluk -ve kime felaket- getiriyor?. Bu haramzade düzeninde hep olduğu gibi bir mutlu azınlığa, vurguncu ve parazit takımına mı yarıyor, yoksa emekleriyle gerçek değeri yaratanlara, işçi ve köylülere mi?

Birkez daha görülüyor ki işçi ve köylülerin payına düşen acıdır, yoksulluktur, göçtür. Sömürgeci rejim, GAP projesiyle Kürdistan'ı daha büyük ölçekte sömürüye açarken, Kürt halkını da toprağından sürmeye hazırlanıyor.

Bu durum değiştirme-nin yolu yok mu? Var elbet. Bunun yolu sömürgeci, zorba rejimi yıkmak, sömürü ve baskı çarkını parçalamak, halka, emekçi yığınlara dayanan bir iktidarı Türkiye'de ve Kürdistan'da başa geçirmektir. Bu görev ise en başta işçi ve köylülere düşüyor. Kurtuluş kendi elimizdedir. Bunun için örgütlenmek, mücadele etmek, savaşmak gerekir.

Filistin Halkının Kurtuluşu Yönünde Önemli Bir Adım • E. HAVİN

Kasım ayı ortalarında Cezayir’de toplanan Filistin Ulusal Konseyi, beklenene uygun olarak, Filistin devletinin kuruluşunu ilan etti. Bağımsız Filistin, daha şimdiden birçok ülke tarafından tanınmış bulunuyor.

Bağımsız Filistin’in ilanı, ilk bakışta politik veya diplomatik bir çıkış gibi görünüyor. Çünkü, gerçekte bağımsız Filistin devletinin üzerinde şekilleneceği topraklar bugün Filistinlilerin denetiminde değil ve sınırları da belirsiz. Bu topraklar İsrail işgali altındadır. Ama bağımsız Filistin’in ilanı için ulusal ve uluslararası düzeyde uygun bir hukuksal temelin ve elverişli ortamın varolduğu da bir gerçek.

En başta Birleşmiş Milletler Örgütü’nün 242 sayılı kararı böyle bir devletin oluşumuna olanak sağlıyor. Filistin halkının mücadelesi başından beri geniş bir uluslararası destek görüyor. Çoktan beridir ki FKÖ’nün pekçok ülkede ve Birleşmiş Milletler’de resmi temsilciliği var. Ve FKÖ’nün arkasında, Arap dünyasının yanısıra, geniş bir tarafsız ülkeler bloku ile sosyalist ülkeler var.

Son yıl içinde, İsrail işgali altındaki Batı Şeria ve Gazze’de patlak veren ve İsrail’in uluslararası düzeyde büyük tepkiler yaratan terör politikasına rağmen bugüne kadar bastırılmayan kitle direnişi ise böylesi bir adımın atılması için ülke içinde koşulları daha da olgunlaştırdı. Bilindiği gibi Kral Hüseyin, bir süre önce Batı Şeria üzerindeki haklarından vazgeçerek FKÖ’nun sözkonusu adımına yolu açtı.

Diğer yandan, FKÖ, bağımsız Filistin’in ilanını Birleşmiş Milletler Örgütü’nün 242 sayılı kararına dayandırırken, aynı zamanda, bugüne kadarki politikası bakımından yeni ve son derece önemli bir adım daha atmakta, böylece, üstü örtülü biçimde de olsa, İsrail’in de devlet olarak varlığını kabul etmektedir. Çünkü sözkonusu BM kararı, Filistin ve İsrail devletlerinin yanına varlığını içermektedir.

Arap dünyasında ve bizzat FKÖ içinde kimileri, İsrail’i tanıma sonucunu veren bu adımı attığı için FKÖ’yü ve Yaser Arafat ekibini sert biçimde eleştirmekte, hatta bunu “ihamet” saymaktadırlar. Ne var ki bu sert tutum gerçekçi değildir ve varılan aşamada, bugünkü tarihsel koşullarda Filistin halkının istem ve çıkarlarına da cevap vermiyor.

İsrail’i tanınamakta ısrar eden ve onu tümenden ortadan kaldırmayı hedef olarak önüne koymuş olan eski politika ile bir yere varılamayacağı açık olarak görüldü. İsrail’i ortadan kaldırmaya yönelik her savaş, Filistin halkı ve Araplar için daha da büyük kayıplara yol açtı ve barış yolunu güçleştirdi. Filistin halkı, kuşkusuz, haklı amaçlar için savaşıyor. Ama hangi tarihi olgular ortaya çıkarmış olursa olsun, İsrail devleti de bir gerçekliktir ve “Yahudileri denize dökme” tutkusu hiç de haklı ve insani bir tutku değildir.

FKÖ, sözkonusu adımı atmakla, bu bakımdan da sağduyuya uygun davranmıştır. Böylece Filistin sorununun barışçı bir çözüme ulaşması ve yıllardır sürüp gelen, Filistin halkına, komşu Arap halklarına ve İsrail halkına büyük acılar veren, maddi-manevi kayıplara yo-laçan bu yaranın kapanması için ortaya önemli bir fırsat çıkmıştır.

Ne var ki, uzun süreden beri, bağımsız bir Filistin devletine karşı kendisini şartlandırmış olan ve terörü, tüm sorunları çözmek için adeta başlıca araç sayan İsrail yönetimi pervasız bir tutum içindedir. O, “demir yumruk” politikasıyla övünüyor, yine “bastırmak”tan, “kırıp dökmek”ten sözediyor ve saldırganlığı yeni eylemlere döküyor. Uluslararası kamuoyu bu terörist politikayı onaylamaz. İsrail yönetimi, eğer bu tutumunda ısrar ederse, uluslararası düzeyde daha da yalnızlaşacak ve sonuçta, “demir yumruk” politikasının da çözüm olmadığını görecektir. Bu politika İsrail halkının çıkarına da değildir.

FKÖ, son çıkışıyla uluslararası düzeyde daha da haklı ve üstün bir konuma geçmiştir. İsrail yönetimi ise ortaya çıkan barış fırsatını ayağıyla itmemelidir.

Filistin halkı son kırk yıldır büyük acılar çekti, önemli bir kesimiyle göçmen durumuna düştü. Yeni kuşaklar kamplarda, cephelerde, sürekli savaş içinde büyüdüler. Bu bir halk için zor ve acı bir durumdur. Şimdi bu halk, haklı olarak ülkesini işgalden kurtarmak, oraya dönmek ve kendi toprağında özgür ve barış içinde yaşamak istiyor.

İsrail halkı da geçmişte büyük acılar çekmiş bir halktır. Bugün o da İsrail devletinin ortadan kalkmasını, yeni bir kırımı, göçmenliği göze alamıyor. Bu onun korkulu rüyasıdır. O da, can havliyle dünyanın dörtbir yanından kapağı attığı bu topraklarda özgür ve barış içinde yaşamak istiyor. Ama ne yazık ki, kendisine bir yurt yaratmak isterken Filistin halkını toprağından etmiştir. İsrail devleti, daha önce başkalarının Yahudilere yaptığını, şimdi Filistinlilere yapmaktadır.

İşte sorun, her iki halkın çıkarlarını uzlaştırmak, duruma adil bir çözüm bulmaktır. FKÖ, son çıkışıyla böyle bir çözüme giden yolda ilk ve önemli adımı atmıştır. Filistin devletinin sınırları barış görüşmeleri sürecinde belirlenebilir.

Elbet, son duruma bakıp barışın çok yakın olduğu sonucuna varmak yanılığ olur. Barışa giden yolun birhayli zaman alacağı, inişli çıkışlı olacağı kuşkusuz. Şu anda gündeme giren barış görüşmelerini başlatacak uluslararası bir konferanstır. Böyle bir konferansın toplanmasının önündeki başlıca engel ise İsrail yöneticilerinin uzlaşmaz politikasıdır. Onlar da eğer barış sürecine gerçekten hizmet etmek istiyorlarsa, FKÖ’yü Filistin halkının tek ve meşru temsilcisi saymama biçimindeki inatlarından ve terör politikasından vazgeçmeli, FKÖ ile görüşme masasına oturmayı kabul etmelidirler.